

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 55/09-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť občianskeho združenia E., B., zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pri vybavovaní jeho opakovaného podnetu z 30. júna 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. IV/3 GPt 195/08 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť občianskeho združenia E. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. októbra 2008 doručená sťažnosť občianskeho združenia E. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej

republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) pri vybavovaní jeho opakovaného podnetu z 30. júna 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. IV/3 GPt 195/08.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 30. novembra 2007 Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Košice (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) trestné oznámenie pre trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona, ktorého sa mali dopustiť zamestnanci U. (ďalej len „zamestnanci U.“) v rámci procesu verejného obstarávania na predmet zákazky „*Obsahové zabezpečenie a vzdelávacia činnosť pri realizácii školení pre RO, SORO, PO a CKO počas nábehu na ITMS II*“.

Nadväzne na sťažovateľom podané trestné oznámenie začal vyšetrovateľ okresného riaditeľstva 10. januára 2008 uznesením sp. zn. ČVS: ORP-2709/5-OJP-KE-2007 trestné stíhanie vo veci. Dňa 11. februára 2008 však prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením č. k. 1 Pv 56/08-3 zrušil uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci ako nezákonné a zároveň trestné oznámenie sťažovateľa odmietol. Proti tomuto uzneseniu okresnej prokuratúry podal sťažovateľ 20. februára 2008 sťažnosť, ktorú doplnil podaním z 10. marca 2008 o ďalšie zistenia a neskôr získané dôkazy. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) uznesením sp. zn. 1 Kn 90/08 z 18. marca 2008 sťažnosť sťažovateľa zamietol a v súvislosti s tým sťažovateľ uvádza, že sa tak stalo „*bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom reagoval na jeho námietky*“.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že «*Dňa 01. 04. 2008 sťažovateľ podnetom podľa ust. § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. požiadal Generálnu prokuratúru SR (ďalej len „GP SR“) o preskúmanie zákonnosti uznesenia KP KE zo dňa 18. 03. 2008, č. k. 1 Kn 90/08-3.*

GP SR listom zo dňa 23. 06. 2008, č. k. IV/3 GPt 162/08-3 oznámila sťažovateľovi, že jeho podnet nie je dôvodný, pričom v podstate vôbec nereagovala na argumenty sťažovateľa.

Dňa 30. 06. 2008 sťažovateľ opakovaným podnetom podľa ust. § 34 zákona č. 153/2001 Z. z. požiadal GP SR o opätovné posúdenie jeho podnetu.

GP SR listom zo dňa 08. 08. 2008, č. k. IV/3 GPt 195/08-8 oznámila sťažovateľovi, že jeho opakovaný podnet nie je dôvodný. Vo veľmi stručnom odôvodnení GP SR uviedla, že nebol naplnený akýsi „druhý úmysel“, t. j. úmysel získať prospech alebo spôsobiť škodu. Podľa názoru sťažovateľa však zodpovedné osoby jednoznačne a zjavne konali minimálne v nepriamom úmysle, keďže naozaj nemali ani najmenší dôvod domnievať sa, že zmarením úspechu sťažovateľa vo verejnom obstarávaní mu nevznikne škoda. Súčasne GP SR uviedla, že v dôsledku zrušenia verejného obstarávania zodpovedné osoby nemohli splniť príkaz Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“) a zaradiť sťažovateľa do procesu verejného obstarávania. Tu akoby GP SR nepochopila, že zrušenie verejného obstarávania a protiprávne vylúčenie sťažovateľa boli súčasťou jedného protiprávneho konania totožných osôb, pričom za obe v plnom rozsahu zodpovedá a aj ich vykonal (...) ako osoba splnomocnená U. Zrušenie verejného obstarávania teda nemohlo nastať v dôsledku zásahu deus ex machina. GP SR súčasne uvádza, že protiprávnosť zrušenia verejného obstarávania nebola konštatovaná oprávneným orgánom. GP SR si zrejme neuvedomila, že po zrušení verejného obstarávania už niet žiadneho oprávneného orgánu na posudzovanie protiprávnosti úkonov verejného obstarávania. Naopak jedinou úlohou orgánov činných v trestnom konaní je práve posudzovanie protiprávnosti konania fyzických osôb, pričom ust. § 7 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) taxatívne určuje, v ktorých prípadoch nemôžu orgány činné v trestnom konaní posudzovať právne a skutkové otázky samostatne.»

Pokiaľ ide o právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti, sťažovateľ cituje relevantné ustanovenia zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre [(ďalej len „zákon o prokuratúre“) § 31 ods. 1 a 2 a § 34 ods. 1], ako aj podľa jeho názoru na vec sa vzťahujúcu judikatúru ústavného súdu dospejúc k záveru, že „Súčasťou práva na inú právnu ochranu je, rovnako ako v prípade práva na súdnu ochranu, nielen právo na formálne vybavenie podnetu, ale aj právo, aby sa príslušný orgán zaoberal všetkými relevantnými námietkami sťažovateľa, aby relevantné právne normy boli aplikované ústavne konformným spôsobom a aby v oznámení o vybavení podnetu jasne vysvetlil, na základe akých skutkových zistení a právnych úvah podnetu nevyhovelo. V prípade sťažovateľa však GP SR takto nepostupovala, v dôsledku čoho pri vybavovaní jeho

opakovaného podnetu zo dňa 30. 06. 2008 porušila právo sťažovateľa na inú právnu ochranu.“.

V časti sťažnosti označenej „*Opis skutkového deja*“ sťažovateľ uviedol:

«Dňa 23. júla 2007 boli sťažovateľovi na základe jeho žiadosti doručené súťažné podklady verejného obstarávania vyhláseného U. podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní (ďalej len „ZVO“) pre predmet zákazky „Obsahové zabezpečenie a vzdelávacia činnosť pri realizácii školení pre RO, SORO, PO a CKO počas nábehu ITMS II“. V kritériách určujúcich podmienky účasti uchádzačov uverejnených vo výzve, rovnako aj v súťažných podkladoch bolo okrem iného uvedené, že uchádzač predloží čestné vyhlásenie o realizácii minimálne jedného projektu podobného rozsahu v oblasti verejného sektora za roky 2005 a 2006.

Súčasťou ponuky pre predmetné verejné obstarávanie, ktorú sťažovateľ predložil U. v lehote na predloženie ponúk, bolo aj čestné vyhlásenie, v ktorom boli uvedené všetky požadované informácie, pričom rozsah služby bol uvedený v objeme finančných prostriedkov, nakoľko nebola jasná otázka rozsahu služieb zadaná U.

Dňa 02. 08. 2007 o 11:30 hod. sťažovateľ prijal faxovú správu so žiadosťou o vysvetlenie ponuky, v ktorej sa U. dožadovala špecifikovania počtu vyškolených účastníkov v projektoch, ktoré boli predmetom čestného vyhlásenia. Termín na odpoveď U. určila na 03. 08. 2007 o 10:00 hod., teda menej ako 24 hodín od doručenia výzvy.

Dňa 3. 8. 2007 sťažovateľ U. odpovedal, že v predmetných projektoch bolo vyškolených približne 100 ľudí. V rovnaký deň o 14:24 hod. bola sťažovateľovi doručená telefaxová správa, v ktorej mu U. oznámila vylúčenie z verejnej súťaže pre nesplnenie podmienok účasti v zmysle ust. § 33 ods. 4 písm. a) ZVO.

Sťažovateľ voči vylúčeniu podal dňa 06. 08. 2007 žiadosť o nápravu na základe § 136 ods. 1 písm. e) ZVO. Rozhodnutím zo dňa 13. 08. 2007 U. zamietla žiadosť sťažovateľa o nápravu.

Následne ÚVO na základe námietky sťažovateľa rozhodnutím zo dňa 20. 09. 2007 nariadil U. zaradiť sťažovateľa do procesu verejného obstarávania. Pokiaľ by U. rozhodnutie ÚVO rešpektovala, sťažovateľ by bol na základe matematických kritérií jednoznačne vyhodnotený ako víťaz verejnej súťaže.

U. však namiesto toho listom zo dňa 01. 10. 2007 oznámila sťažovateľovi zrušenie verejného obstarávania. Žiadosť sťažovateľa o nápravu zo dňa 04. 10. 2007 U. listom zo dňa 12. 10. 2007 zamietla.»

Čo sa týka právneho posúdenia veci, sťažovateľ najskôr cituje § 33 ods. 1, 2 a 4, § 46 ods. 2 a § 139 ods. 1 písm. e) a ods. 2 písm. c) zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) následne konštatujúc, že bol v rozpore so zákonom vylúčený z verejného obstarávania a zároveň spochybňujúc dôvod jeho zrušenia zo strany kompetentných zamestnancov U.

V ďalšej časti sťažnosti sa sťažovateľ venuje ozrejmieniu skutkovej podstaty trestného činu podľa § 266 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona (Machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe) odmietajúc argument generálnej prokuratúry o absencii úmyslu v konaní zodpovedných zamestnancov U. a súčasne tvrdiac, že títo pracovníci konali minimálne v nepriamom úmysle. K tomu sťažovateľ ďalej dodáva: *„Vyslovenie záveru o absencii úmyslu vždy vyžaduje minimálne vypočutie podozrivých osôb, aby tieto mohli vysvetliť, pokiaľ sa to vôbec v tomto prípade dá, s akým úmyslom konali a na základe čoho mali dôvod domnievať sa, že škodu nespôsobia. Posudzovať naplnenie subjektívnej stánky trestného činu v štádiu trestného konania pred začatím stíhania, kedy nebol vykonaný žiaden dôkaz, vyžaduje skôr jasnovidecké schopnosti, než znalosť práva.“*

Na základe uvedených skutočností dospel sťažovateľ k záveru, že generálna prokuratúra pri vybavovaní jeho opakovaného podnetu *„postupovala svojvoľne a príslušné právne normy aplikovala takým spôsobom, že úplne poprela ich účel a význam. Svoje závery skôr autoritatívne konštatovala, než zrozumiteľne, logicky a vyčerpávajúco vysvetlila. Sťažovateľ síce nemá právo, aby bolo jeho podnetu vyhovené, má však právo, aby relevantné právne normy boli aplikované v súlade s ich znením a účelom a aby na jeho relevantné námietky bolo adekvátne reagované a aby spôsob a dôvody vybavenia jeho*

opakovaného podnetu boli dostatočne vysvetlené. GP SR však takto nepostupovala, čím porušila právo sťažovateľa na inú právnu ochranu, garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Sťažovateľ nemá možnosť napadnúť spôsob vybavenia svojho opakovaného podnetu na inom štátnom orgáne, ani v súdnom konaní.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo občianskeho združenia E. na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR postupom Generálnej prokuratúry SR pri vybavovaní opakovaného podnetu zo dňa 30. 06. 2008, sp. zn. IV/3 GPt 195/08 porušené bolo.

2. Oznámenie Generálnej prokuratúry SR zo dňa 08. 08. 2008, č. k. IV/3 GPt 195/08-8 sa zrušuje a vec sa vracia Generálnej prokuratúre SR na ďalšie konanie.

3. Generálna prokuratúra SR je povinná opätovne vybaviť opakovaný podnet sťažovateľa zo dňa 30. 06. 2008, sp. zn. IV/3 GPt 195/08.

4. Generálna prokuratúra SR je povinná nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia k rukám advokáta do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“.

Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti ešte pred jej predbežným prerokovaním podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyjadrila generálna prokuratúra podaním z 21. novembra 2008, v ktorom zotrvala na svojich doterajších postojoch v tejto veci.

K vyjadreniu generálnej prokuratúry zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 12. decembra 2008, v ktorom vyslovil názor, že *„Aj vyjadrenie GP SR je založené na prístupe, ktorý namieta sťažovateľ ako porušenie svojho práva na inú právnu ochranu. GP SR vo svojom vyjadrení namiesto toho, aby reagovala na argumenty uvádzané sťažovateľom v jeho ústavnej sťažnosti, iba opakuje svoje doterajšie stanoviská.“.*

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd sa najskôr zaoberal opodstatnenosťou sťažnosti s cieľom zistiť, či sú v tejto veci dané predpoklady jej meritórneho prerokovania. Sťažnosť môže byť opodstatnená len za predpokladu, že smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu, ktoré sú spôsobilé najmä s ohľadom na svoju povahu, namietané nedostatky, prípadne nedostatky konania, ktoré im predchádzalo, porušiť základné práva a slobody sťažovateľa.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú treba považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 237/05, IV. ÚS 247/05, III. ÚS 159/07).

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť považuje ústavný súd aj takú sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie ústavou, prípadne kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručeného práva alebo slobody na základe takých tvrdení a argumentov, ktoré už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti, rozhodujúc o obdobnej sťažnosti (hoci aj iného sťažovateľa) posúdil a vyhodnotil ako neodôvodnené.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 46 ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy došlo postupom generálnej prokuratúry v súvislosti s vybavovaním jeho opakovaného podnetu z 30. júna 2008. O vybavení predmetného podnetu bol sťažovateľ vyrozumiený prípisom generálnej prokuratúry sp. zn. IV/3 GPt 195/08 z 8. augusta 2008 s tým, že jeho opakovaný podnet bol vybavený odložením podľa zákona o prokuratúre. Podstata nespokojnosti sťažovateľa so spôsobom vybavenia jeho pôvodného podnetu a ďalšieho podnetu spočívala v tom, že generálna prokuratúra sa nestotožnila s jeho názorom o nezákonnom zrušení verejného obstarávania na predmet zákazky „*Obsahové zabezpečenie a vzdelávacia činnosť pri realizácii školení pre RO, SORO, PO a CKO počas nábehu na ITMS II*“ zodpovednými pracovníkmi U., čím malo z ich strany dôjsť k spáchaniu trestného činu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona. V súvislosti s tým sťažovateľ tvrdí, že

„zodpovedné osoby jednoznačne a zjavne konali minimálne v nepriamom úmysle, keďže naozaj nemali ani najmenší dôvod domnievať sa, že zmarením úspechu sťažovateľa vo verejnom obstarávaní mu nevznikne škoda“. Podľa sťažovateľa generálna prokuratúra nepochopila, že zrušenie verejného obstarávania a jeho protiprávne vylúčenie nemohli nastať v dôsledku zásahu „deus ex machina“, a zároveň si neuvedomila, „že po zrušení verejného obstarávania už niet žiadneho oprávneného orgánu na posudzovanie protiprávnosti úkonov verejného obstarávania“.

Sťažovateľ si je vedomý, že nemá ústavou zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo vznesené obvinenie označenej osoby (v danom prípade obstarávateľa), ako aj toho, že toto právo nemožno odvodiť ani z niektorého zo základných práv a slobôd. Tvrdí však, že má právo na to, aby relevantné právne normy boli v danej veci aplikované v súlade s ich znením a účelom, aby na jeho relevantné námietky bolo adekvátne reagované, a taktiež, aby spôsob a dôvody vybavenia jeho opakovaného podnetu boli dostatočne vysvetlené. Pretože podľa jeho názoru tak v predmetnej veci generálna prokuratúra nepostupovala, porušila jeho základné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd už v obdobných prípadoch uviedol, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby voči nej na súde prokurátorom nie je účasťou základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03). Uvedený článok ústavy garantuje ochranu pred protiústavným postupom orgánov verejnej moci v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o subjektívnych právach fyzických osôb alebo právnických osôb.

Sťažovateľovi základné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy garantuje iba to, aby sa orgány činné v trestnom konaní jeho oznámením o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, zákonným spôsobom zaoberali (III. ÚS 261/05).

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor.

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre je prokurátor pri vybavovaní podnetu povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať opatrenia, na vykonanie ktorých je podľa zákona oprávnený.

Prokurátor generálnej prokuratúry oznámením z 8. augusta 2008 sp. zn. IV/3 GPt 195/08 zotrval na svojom stanovisku oznámenom sťažovateľovi listom sp. zn. IV/3 GPt 162/08 z 30. júna 2008 s tým, že ani po opätovnom preskúmaní spisových materiálov, a to menovite vyšetrovacieho spisu Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice sp. zn. ORP 2709/07, dozorového spisu okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 56/08, dozorového spisu krajskej prokuratúry sp. zn. 1/1 KPt 205/08 a dohľadového spisu generálnej prokuratúry sp. zn. IV/3 GPt 162/08 nezistil v postupe podriadených prokuratúr rozpor so zákonom. Generálna prokuratúra v označenom oznámení zároveň vyslovila názor, že nariadenie Úradu pre verejné obstarávanie *«zo dňa 20. 9. 2007 zaradiť Vás ako vylúčeného uchádzača do procesu verejného obstarávanie do 30 dní od doručenia rozhodnutia, nebolo možné zo strany U. realizovať vzhľadom k tomu, že dňa 1. 10. 2007 bolo zrušené verejné obstarávanie na obstaranie predmetu zákazky „Obsahové zabezpečenie a vzdelávacia činnosť pri realizácii školení pre RO, SORO, PO a CKO počas nábehu na ITMS II CPV 7225 4100-1“.*

Vami uvádzané protiprávne zrušenie verejného obstarávania nebolo doposiaľ oprávneným orgánom konštatované. Z produkovaných dôkazov nevyplýva ani skutočnosť, že konaním obstarávateľa by boli naplnené pojmové znaky inej skutkovej podstaty trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. Rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní však nebolo dotknuté Vaše právo uplatňovať si Vaše domnelé alebo oprávnené nároky finančného charakteru na príslušnom súde v občiansko-právnom konaní.».

Sťažovateľ bol teda oboznámený so stanoviskom, že generálna prokuratúra nezistila také konanie, ktoré by zakladalo podanie obžaloby, resp. aby konanie osôb označených sťažovateľom považovala za trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona. Generálna prokuratúra tak konštatovala zákonnosť predchádzajúceho postupu okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry.

Ústavný súd po preskúmaní postupu generálnej prokuratúry vo veci trestného oznámenia sťažovateľa a obsahu prípisu generálnej prokuratúry sp. zn. IV/3 GPt 195/08 z 8. augusta 2008, ktorým vybavila jeho opakovaný podnet v tejto veci, nezistil také skutočnosti, ktoré by umožňovali vysloviť záver o nedostatočnom preskúmaní opakovaného podnetu sťažovateľa alebo označiť napadnutý postup za neodôvodnený, prípadne arbitrárny (IV. ÚS 150/03, IV. ÚS 252/08).

V spojitosti s tým treba pripomenúť, že ústavnému súdu ako nezávislému súdnemu orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) neprislúcha autoritatívne zasahovať do právomoci iných orgánov verejnej moci (ich rozhodovania a procesných postupov) v prípade, keď dochádza k porušeniu zákonnosti alebo iným nesprávnostiam, a súčasne za predpokladu, že tým nedošlo k porušeniu ústavou zaručeného práva či slobody. Ústavný súd však v posudzovanej veci dôvod na zásah do sťažovateľom napadnutého postupu generálnej prokuratúry nezistil.

Pokiaľ sťažovateľ namieta, že generálna prokuratúra sa pri vybavovaní jeho opakovaného podnetu nevysporiadala s niektorými jeho argumentmi, ústavný súd upriamuje pozornosť na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej orgány verejnej moci ani v prípade, že rozhodujú autoritatívne o právach a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb, nemusia dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05, III. ÚS 403/08, II. ÚS 1/09, I. ÚS 34/09).

V nadväznosti na to ústavný súd znovu odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08). K takémuto zisteniu však ústavný súd v okolnostiach danej veci nedospel.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že z právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj z právnych poriadkov väčšiny členských krajín Európskej únie možno vyvodiť, že jedným z charakteristických znakov moderného právneho štátu je aj skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľ'a trestného činu.

Trestnoprávnu kvalifikáciu určitého konania (ktoré má súkromnoprávny základ) ako trestného činu treba preto považovať za ultima ratio, teda za krajný právny prostriedok,

ktorý má, ako už bolo uvedené, význam v prvom rade z hľadiska ochrany základných spoločenských hodnôt. Spravidla ním však nemožno suplovať ochranu práv a právnych záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti súkromnoprávných vzťahov, kde je kladený dôraz najmä na ich individuálnu aktivitu v tom zmysle, aby sa starali o svoje práva, ktorým má poskytovať ochranu súdna moc.

O vykonaní úkonov smerujúcich k začatiu trestného stíhania rozhodujú na základe uvedeného výlučne príslušné orgány činné v trestnom konaní. Ústavný súd im v týchto prípadoch nemôže určovať, ako majú postupovať, ani nariadovať, aby boli realizované úkony, ktoré vedú k začatiu trestného stíhania. Ak by preto za týchto okolností návrhu sťažovateľa vyhovel, mohlo by to zakladať neprípustnú ingerenciu do ústavou garantovaného princípu del'by moci.

Napokon je potrebné poznamenať, že práva sťažovateľa na kompenzáciu eventuálnej ujmy, ktorá mu mala podľa jeho argumentácie vzniknúť v rámci procesu verejného obstarávania, dostatočne zabezpečujú príslušné občianskoprávne inštitúty a sťažovateľ sa môže domáhať svojich nárokov prostredníctvom príslušného súdu. V takomto konaní by potom sťažovateľ samozrejme požíval ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že generálna prokuratúra vybavila opakovaný podnet sťažovateľa v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o prokuratúre, a preto jeho odloženie nemôže byť v žiadnej príčinnej súvislosti s možným porušením jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Tento príčinný vzťah nezakladá sám osebe skutočnosť, že generálna prokuratúra podanému podnetu podľa zákona o prokuratúre nevyhovela podľa predstáv sťažovateľa (I. ÚS 38/02), čoho sa vlastne sťažovateľ svojou sťažnosťou domáhal.

Pre úplnosť možno ešte doplniť, že odloženie opakovaného podnetu sťažovateľa nie je rozhodnutím v rámci trestného stíhania a nevytvára prekážku veci právoplatne rozhodnutej, teda ani nezakladá uplatnenie princípu ne bis in idem. Pokiaľ by sa v budúcnosti zistili nové skutočnosti, môže byť bez ďalšieho trestné stíhanie vo veci týkajúcej sa trestného oznámenia sťažovateľa opätovne začaté.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľa (napr. priznaním náhrady trov právneho zastúpenia alebo zrušením označeného oznámenia generálnej prokuratúry).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2009